

Godkänt
2020-06-30Giltigt t.o.m
2021-06-30Versionsnummer
7.0

Diarienummer

Hantering av avliden med misstänkt eller konstaterad covid-19

Instruktion för omhändertagande av personer, som har konstaterad eller misstänkt covid-19, som avlider på sjukhus, vårdinrättning, i hemmet eller på annan plats utanför sjukhus.

Obduktioner på personer med konstaterad covid-19 utförs inte i Region Dalarna i nuläget. Restriktivitet råder vid samtliga övriga förfrågningar om obduktion.

Riktlinjen är framtaget av arbetsgrupp bårhus med representanter från Regionfastigheter, Patologen, Regionservice, Utredning och E-hälsa, Säkerhet- och Miljö, Smittskydd & Vårdhygien, Division Primärvård samt Division Medicinsk service.

1. Allmänna riktlinjer vid omhändertagande av avliden som har konstaterad eller misstänkt covid-19

Covid-19 orsakas av viruset SARS-CoV-2 och smittar som dropp- och kontaktsmitta genom att viruset kommer i kontakt med ögon och slemhinnor.

Regiondirektör har beslutat att riktlinje "Vård av ineliggande patient med misstänkt eller konstaterad covid-19" och från Folkhälsomyndigheten "Rekommendationer för hantering av avliden med bekräftad covid-19" skall gälla med **undantagen att skyddsutrustning med engångsplastförkläde utan ärm** används och ska gälla för Region Dalarna.

Smittämnet är känsligt för vanliga rengöringsmedel, flytande tvål samt yt- och handdesinfektionsmedel som används i sjukvården. Evidensen är god för att basala hygienrutiner förebygger dropp- och kontaktsmitta.

Smittrisk, skyddsutrustning och rutiner

Risken för smitta från en avliden person bedöms som låg. Viss risk för kontaktsmitta kvarstår, direkt via kroppsvätskor från den avlidne eller via föremål som är nedsmutsade med kroppsvätskor. Detta påverkar riskbedömningen i olika faser av omhändertagandet och vad som är adekvat skyddsutrustning.

Vid risk för stänk mot ansiktet av kroppsvätskor ska stänkskydd användas, visir samt munskydd alternativt munskydd och skyddsglasögon. Om munskyddet inte används tillsammans med ett heltäckande visir så ska munskyddet vara vätskeavvisande.

Avsked av avliden och religiösa ceremonier

Avsked av avliden och religiösa ceremonier kan genomföras och sker enligt ordinarie rutin.

Vid avsked av den avlidne informera närstående att efter vidröring av den avlidne ska noggrann handdesinfektion ske.

Med basala hygienrutiner kan tvagning av avliden genomföras. Om något moment kan innebära risk för stänk eller kontakt med kroppsvätskor ska närstående använda adekvat skyddsutrustning.

2. Instruktion för omhändertagande av avliden vid sjukhus eller vårdinrättning med bekräftad covid-19

När en person med bekräftad covid-19 avlider på sjukhus eller vårdinrättning ska kroppen omhändertas enligt ordinarie rutin.

Närstående till den avlidne bör informeras snarast efter dödsfallet om att skyndsamt kontakta begravningsbyrå för omhändertagande av avliden för att minimera risken för överbeläggning på bårhuset.

Kroppen förbereds inne på vådrummet för transport

Allmän instruktion:

- Basala hygienrutiner ska följas vid all kontakt med den avlidne patienten.
 - Bisättningsäck behöver inte användas.
 - Den avlidne märks med id-band runt vristen. Observera att det ska fästas på ovansidan så att namn och personnummer kan läsas utan att bandet behöver vridas.
 - Inför transport vidare till kylrum eller bårhus täcks den avlidnes kropp med lakan enligt ordinarie rutin. Använd inte filter utan istället tunna lakan/sveplakan.
 - Som alltid, vid risk för läckage av kroppsvätskor kan med fördel förband eller uppsugande, plastade sveplakan användas (exempel varunr: 56262 i Raindance).
 - Ifyllt bårhusmeddelande ska ligga i kuvert utanpå lakanen som omsluter den avlidne.
 - Den avlidne transporteras till bårhus enligt ordinarie rutin. Efter avlämnande används handdesinfektion.
-

Hygienrutiner enligt nedanstående tillämpas:**Arbete utan risk för stänk** (visir eller munskydd behövs ej)

- Engångsplastförkläde utan ärm
- Handskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor
- Handdesinfektion

Arbete med risk för stänk av kroppsvätskor

- Engångsplastförkläde utan ärm
- Handskar
- Visir samt munskydd alternativt munskydd och skyddsglasögon, munskyddet ska då vara vätskeavvisande.
- Handdesinfektion efter att handskar tagits av

Avlidna med explosiva implantat såsom t.ex. pacemaker och ICD hanteras enligt sedvanliga rutiner med skyddsutrustning enligt ovanstående.

Tvätt och städ

Basala hygienrutiner och städrutiner ska följas i alla moment.

- Engångsplastförkläde utan ärm.
- Handskar.
- Ytor som är synligt förorenade med kroppsvätskor ska desinfekteras så fort det uppkommer, efter avslutat arbete rengörs och desinfekteras ytor.
- Skyddsutrustning kasseras som vanligt avfall. Ifall det är kraftigt nedsmutsat med kroppsvätskor såsom blod och avföring ska de kasseras i gul box.
- Tvätt läggs i vanlig tvättsäck. Om den är kraftigt nedsmutsad av kroppsvätskor såsom blod och avföring ska den läggas i vattenlöslig säck med gul yttersäck.

3. Instruktion för omhändertagande och transport av avliden i hemmet eller annan hämtplats som har misstänkt eller bekräftad covid-19

Vid omhändertagande av person som avlidit i hemmet eller annan hämtplats ska intygsskrivande läkare och transportpersonal tillämpa basala hygienrutiner och följa ordinarie rutin vid omhändertagande av den avlidne.

Kroppen flyttas till brits för transport och täcks med lakan enligt ordinarie rutin.

Bisättningssäck behöver inte användas.

Berörd personal ska beakta god adekvat handhygien.

Den avlidnes kropp kan visas för närstående. Vid avsked av den döde informera närstående att efter vidröring av den avlidne ska noggrann handdesinfektion ske.

4. Utlämning av kropp till begravningshuvudman för kistläggning

Den avlidnes kropp kan visas för närstående. Vid avsked av den döde informera närstående att efter vidröring av den avlidne ska noggrann handdesinfektion ske.

Basala hygienrutiner används, vilket vid kistläggning innebär skyddsutrustning enligt "Arbete **utan** risk för stänk av kroppsvätskor" alternativt "Arbete **med** risk för stänk av kroppsvätskor". Bisättningssäck behöver inte användas.

Begravningsceremoni kan genomföras i vanlig ordning. Efterlevande kan fritt välja jordbegravning eller kremation.

5. Etiska överväganden

De grundläggande etiska principerna gäller så långt det är möjligt. Den avlidne ska tas om hand på ett så värdigt och naturligt sätt som möjligt och anpassas till den avlidnes och de närståendes önskemål i den utsträckning som är möjlig.

Myndigheten för stöd till trossamfunden arbetar för att klargöra vilka förutsättningar som gäller för trossamfunden kopplat till hantering av avlidna i covid-19.

Vård- och transportpersonal bör kunna informera närstående om och motivera hur omhändertagande och transport behöver gå till.

6. Styrdokument att hänvisa till

Externa dokument

Folkhälsomyndigheten

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/4a38594abfec482c9b2b7fbedab7f9e3/omhandertagande.pdf>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittykydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/>

Myndigheten för stöd till trossamfund

<https://www.myndighetensst.se/>

Kommunal vård i Dalarna

Se dokumentet: [Kommunal vård, rekommendation vid vårdtagare med misstänkt eller konstaterad Covid-19](#)

Interna dokument

Se dokumentet: [Vård av ineliggande patient med misstänkt eller konstaterad covid-19](#)

Verkställighetsbeslut RD20/01551

[Basala hygienrutiner och skyddsutrustning med anledning av Covid-19](#)

RD16/01924

[Rutin för fastställande av dödsfall](#)

[Interna rutiner inom Patologi](#)
